

Agenda G32 Pijler Economie en Werk Gerealiseerd en voornemens

Februari 2018

Dit stuk biedt een overzicht van de activiteiten van de Pijler Economie en Werk in de afgelopen twee jaar en een vooruitblik op de uitdagingen voor de komende jaren.

Ijkpunt is de *Agenda voor de Pijler Economie en Werk* die in 2016 is opgesteld. Die agenda kent twee prioriteiten; **ruimte voor ondernemen** en **sociaal ondernemerschap**. In juni 2018 zullen de prioriteiten voor de nieuwe bestuursperiode worden vastgesteld.

De Pijler Economie en Werk richt zich op de volgende thema's:

- ruimte bieden aan starters en ZZP'ers
- ruimte bieden aan het MKB, ecosystemen voor MKB-innovatie
- de sterke keten van leren, werken en ondernemen
- sociaal ondernemerschap
- vitale binnensteden
- een sterke regionale economie
- het leggen van verbindingen

Ruimte bieden aan starters en ZZP'ers

In de Nederlandse economie is sprake van een forse toename van het aantal zelfstandigen en een steeds verdergaande flexibilisering op de arbeidsmarkt.

In 2016 heeft de G32 met Platform31 de populatie van ZZP'ers in de steden in kaart gebracht. Deze verschilt sterk per stad. In iedere stad is sprake van een spectrum met aan de ene kant ondernemers die starten omdat ze niet via loondienst aan het werk kunnen (uit noodzaak), en aan de andere kant ondernemers die starten met een briljant idee en daar alleen nog wat ondersteuning bij nodig hebben omdat ze snel kunnen groeien. De inkomenspositie van ZZP'ers verschilt enorm. Een deel van de ondernemers raakt het bijstandsniveau, hier is de vraag of de Bbz op een positieve manier zou kunnen worden ingezet.

In de themagroep Ondernemerschap is aandacht besteed aan verschillende initiatieven in het land om starters en ZZP'ers te stimuleren en te ondersteunen. Gemeenten worden aangesproken op de tekortkomingen van de wet DBA, de themagroep heeft dat ter kennis gebracht van het kabinet. De themagroep denkt graag mee aan de wet die de wet DBA moet gaan vervangen.

Ecosystemen voor MKB-innovatie

MKB-ondernemers verdienen bij elkaar 2/3 van het Bruto Nationaal Product. Innovatie, leidende tot ontwikkeling van producten voor de (steeds sneller veranderende) toekomst, is de sleutel voor meer concurrentiekracht, banen en economische groei in de stad.

De G32 was één van de initiatiefnemers van de *Entrepreneurial Ecosystem Academy*, met Birch, Platform31 en Universiteit Utrecht. Het project biedt een intervisietraject aan de triple-helix-samenwerking en *Economic Boards* rond G32-steden, voor het eerst in 2017. Behalve kennisuitwisseling is het project gericht op het vergroten van kennis over hoe triple-helix organisaties hun netwerk kunnen ontwikkelen tot een ecosysteem waar innovaties in het MKB sneller tot stand komen en vaker leiden tot succesvolle marktproducten.

De G32 heeft in 2016 een tweetal bijeenkomsten georganiseerd over ondernemersdienstverlening. Een bestuurlijke bijeenkomst met het ministerie van EZ en VNG/KING, en een bijeenkomst voor account-managers om een overzicht te bieden van alle ondersteunings-mogelijkheden die beschikbaar zijn voor ondernemers. Er zijn veel ondersteuningsmogelijkheden, maar het is voor ondernemers lastig om 'door de bomen het bos te zien'.

De G32 heeft meegewerkt aan de Nationale Strategie Smart Cities, die in januari 2017 is aangeboden aan minister-president Rutte. In de komende periode bekijken we of dit onderwerp zelfstandig moet worden opgepakt, of meer in relatie tot inhoudelijke thema's zoals energietransitie, verkeer en stedelijke ontwikkeling.

De G32 heeft de contacten aangehaald met de Directie Ondernemerschap van het ministerie van EZK. We hebben aangeboden mee te denken aan de MKB-Agenda die het ministerie in 2018 opstelt. Aandachtspunt voor de komende periode met economische groei zijn de groeiende personeelstekorten waar ondernemers mee te maken hebben of krijgen.

De sterke keten van leren, werken en ondernemen

De themagroep met de lange naam is actief op zowel kennisuitwisseling als lobby. De themagroep stelt zelf een overdachts-document op; met als thema's de uitvoering van de Participatiewet (o.a. lobby voor één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt), versterking onderwijs-arbeidsmarkt (o.a. de uitwerking van de Jong Volwassenen Top op 18 februari 2017), het functioneren van arbeidsmarktregio's, Social Return en de innovatieagenda ondernemerschap en Bbz.

Sociaal ondernemerschap

Sociaal ondernemerschap biedt mogelijkheden om stedelijke problemen aan te pakken en te zorgen voor een goede aansluiting tussen werkzoekenden en werkgevers. Steden hebben hierin een bijzondere verantwoordelijkheid, omdat de populatie met afstand tot de arbeidsmarkt relatief groot is, maar anderzijds de kansen door de aanwezigheid van agglomeratievoordelen, kennis en creativiteit groot zijn.

In 2017 heeft de G32 met KplusV een Roadmap sociaal ondernemerschap opgesteld. Hierin veel informatie voor gemeenten over sociaal ondernemerschap en de manier waarop gemeenten sociaal ondernemerschap kunnen stimuleren. Dat kan door integraal accountmanagement, inkoop en aanbesteding, en het stimuleren van het ecosysteem. De Roadmap biedt concrete voorbeelden uit de steden die al actief zijn met sociaal ondernemerschap.

Met Social Enterprise NL is een summerschool georganiseerd voor sociale ondernemers, waarin aandacht voor de vraag hoe ondernemers met de overheid kunnen samenwerken. Uit onderzoek blijkt dat voor sociale ondernemers de toegang tot de overheid een belangrijk knelpunt vormt. Met Platform31 is een bijeenkomst georganiseerd over de mogelijkheden van een Social Impact Bond. Een zestal steden werkt gezamenlijk aan een SIB voor jongvolwassenen.

Begin 2018 kwam de tweede druk van de Roadmap uit met weer nieuwe voorbeelden. In 2018 organiseren we een aantal nieuwe inspiratiebijeenkomsten, o.a. over the right to challenge, inkoop, financiering, integratie van statushouders en circulaire economie.

Vitale Binnensteden

Goed functionerende binnensteden zijn essentieel voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor een goed functionerende stedelijke en regionale economie. Binnensteden hadden het de afgelopen jaren moeilijk door het faillissement van een groot aantal Retailketens. Ondernemers moeten de kans krijgen om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen. Aan de gemeenten de opgave het adaptief vermogen van de binnenstad te vergroten en te ondersteunen bij een ontwikkeling van *place to buy* naar *place to meet*.

In de themagroep Vitale Binnensteden veel ruimte voor kennisuitwisseling. In 2016 deden G32-steden mee in het project Concept Binnenstad van Platform31; het nadenken over en het uitwerken van nieuwe kansen en concepten voor de binnensteden. Ook waren er het experiment aanloopstraten en de pilot verlichte regelgeving. Vanaf de zomer van 2016 vonden een aantal themasessies plaats; Mengvormen in de winkelstraat en grootschalige en perifere detailhandel in relatie tot binnenstad.

De G32 participeert vanaf het begin in de landelijke Retailagenda met de brancheorganisaties en het ministerie. Vanaf de zomer van 2017 heeft de G32 meegedacht aan de doorstart van de Retailagenda, nu ook met IPO en VNG. De focus van de Retailagenda wordt verbreed met meer aandacht voor transformatie. De nieuwe Retailagenda wordt in februari 2018 gepresenteerd.

Een sterke regionale economie

De wisselwerking tussen economisch beleid, arbeidsmarktbeleid en onderwijsbeleid in steden en arbeidsmarktregio's was onderwerp van een onderzoek van de G32 met VNG en Platform 31 in 2016. Op basis van case-studies zijn aanbevelingen gedaan voor een betere verbinding tussen de beleidsvelden, de regionale samenwerking, en de samenwerking met het bedrijfsleven en het onderwijsveld.

In het voorjaar van 2017 werkte de G32 met VNO-NCW, VNG en IPO aan een voorstel voor het nieuwe kabinet: *Laat stad en regio bruisen!* Een voorstel voor een nieuwe aanpak om de kansen én uitdagingen van verstedelijking op de agenda te zetten van het volgende kabinet. Om aantrekkelijk te blijven voor burgers, toeristen, ondernemers en internationaal talent moeten regio's zich beter van elkaar gaan onderscheiden, door zich toe te leggen op specialisaties die passen bij hun eigen kracht en DNA. Dat vraagt om partnerschappen tussen Rijk, medeoverheden en ondernemers. De samenwerkende partijen hebben voorgesteld regiodeals op maat te sluiten. In zo'n deal zouden overheden en ondernemers moeten vastleggen hoe zij hun regionale economie gaan versterken, waarbij het Rijk zou moeten zorgen voor middelen en ruimte in regelgeving om de samenwerking en investeringen te faciliteren. Inmiddels is de term Regiodeals opgenomen in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet en zal de nieuwe vorm van interbestuurlijke samenwerking in 2018 worden uitgewerkt.

In het bestuurlijk overleg van de Pijler Economie en Werk werd in 2017 twee keer gesproken over het versterken van de regionale economie. In februari stond *'het nationale verdienvermogen en de cruciale rol van regio's'* van de werkgroep Noordanus op de agenda. Volgens een PBL-studie die uitkwam in de zomer van 2017; *'stedelijke regio's als motoren van economische groei'* heeft Nederland behoefte aan een nieuw regionaal economisch beleid. Een beleid waarin nationale en regionale agenda's op elkaar zijn afgestemd en elkaar versterken. Het rapport is besproken in het bestuurlijk overleg van de Pijler Economie en Werk in november 2017. Het rapport geeft diverse handvatten om de juiste beleidsmix te vinden dat aansluit bij de economische structuur en dynamiek van de regio.

Verbindingen leggen

Veel uitdagingen waar steden voor staan zoals de integratie van vluchtelingen, duurzame ontwikkeling en democratische legitimiteit zijn niet te vatten in een te statische pijlerstructuur. De Pijler Economie en Werk legt verbindingen.

Binnen de G32:

- met de fysieke pijler; o.a. op de thema's ondernemers en Omgevingswet, kantoren, energietransitie en duurzaamheid
- met de sociale pijler; o.a. op de thema's jongeren, onderwijs, armoede en schulden
- met algemene thema's als statushouders/vluchtelingen, Europa, regionale samenwerking

Buiten de G32:

- sociaal economische ontwikkelingen met overheidsbeleid
- stedelijke praktijk met landelijk beleid
- stad en regio
- de werelden van economie, werk en onderwijs
- met collega organisaties zoals VNG, PMG, P10, IPO, VNO-NCW en MKB-NL

Overzicht thema's/presentaties overleg Pijler Economie en Werk

Bestuurlijk overleg Economie en Werk

1 oktober 2015	verkiezing nieuwe voorzitter
3 december 2015	sociaal ondernemerschap; Werkplaats Rotterdam Zuid
10 maart 2016	vluchtelingen, economie en werk, Citydeal Eurolab
26 mei 2016	Strategische agenda, Citydeal Voedsel op de stedelijke agenda
29 september 2016	sociaal ondernemerschap, met Social Enterprise NL en Utrecht
1 december 2016	nationale Smart City strategie
16 februari 2017	lobby, ruimtelijk economische investeringsagenda's
1 juni 2017	Roadmap sociaal ondernemerschap, circulaire economie
28 september 2017	MKB-kracht ontsloten, Omgevingswet en ondernemen
30 november 2017	stedelijke regio's als motoren van economische groei (PBL)
15 februari 2018	staatssecretaris Mona Keijzer

Ambtelijk overleg Economie en Werk

5 november 2015	invulling Pijler E&W komende jaren
21 januari 2016	Alphen a/dRijn, Citydeals, Retaildeals
21 april 2016	Delft, onderwijs, economie en arbeidsmarkt, innovatie
8 september 2016	Almere, Citydeal Next Economy, kantoren, sociaal ondernemerschap
17 november 2016	Smart Cities, ZZP-onderzoek, ecosystemen innovaties, Maak verschil
26 januari 2017	economisch beleid Zeeuwse steden, circulaire economie Groene Hart
20 april 2017	Laat stad en regio bruisen, Concept binnenstad, Roadmap sociaal ondern.
14 september 2017	Ecosystemen innovatie, Omgevingswet, Dag van de Stad
16 november 2017	Regeerakkoord, Retailagenda, regionale agenda voor Twente
25 januari 2018	Overleg met het Rijk, Circulaire economie (Haarlem, H'meer)

Themagroep Ondernemerschap

1 oktober 2015	BBZ, MKB doorstart, 155 Red een bedrijf
3 december 2015	Programma Zaai (starters), ZZP
10 maart 2016	Ondernemersdienstverlening (min EZ, KING en Zoetermeer)
26 mei 2016	ZZP-onderzoek, Citydeal Warm welkom voor talent
1 december 2016	presentatie ZZP-onderzoek, voorstel ecosystemen MKB innovatie
1 juni 2017	Ecosystemen MKB innovatie, ministerie EZ Directie Ondernemerschap
30 november 2017	Present Your Startup, de Leerwerkmakelaar

Themagroep Smart Cities

3 december 2015	Onderzoek Future Events
10 maart 2016	Vraaghetdemarkt.nl, Fiware
26 mei 2016	VNG digitale agenda

Themagroep Vitale binnensteden

3 december 2015	Retaildeals, P31 kennisdossier Vitale binnensteden, pilot verlichte regels
10 maart 2016	experiment aanloopstraten, pilot Drank- en horecawet
26 mei 2016	Retailagenda, lobby Laat stad en regio bruisen
29 september 2016	Retailagenda, doorontwikkeling themagroep
1 december 2016	themasessie Mengvormen in de winkelstraat
1 juni 2017	themasessie GDV/PDV in relatie tot binnenstad
28 september 2017	toekomst Retailagenda en Retaildeals
30 november 2017	aanpak binnenstad Oss, doorstart Retailagenda

Themagroep sterke keten van participatie, leren, werken en ondernemen

Reguliere bijeenkomsten tijdens alle netwerkdagen, gastsprekers o.a.

1 december 2016	Tof Tissen, directeur Werkbedrijf UWV
30 november 2017	Tom Heerts, voorzitter MBO-raad

Themabijeenkomsten op de vrijdagmiddag:

18 november 2016	Eén regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt
17 februari 2017	kansen voor jongeren zonder startkwalificatie
2 juni 2017	Social return
15 september 2017	sociale werkbedrijven
2 februari 2018	Overdrachtdossier